

Zarytska T.

Institute of philology of Taras Shevchenko Kyiv national university, Kyiv

## THE ACKNOWLEDGEMENT OF TARAS SHEVCHENKO'S WRITINGS IN THE WORLD CULTURE

*The article deals with the acknowledgement of Taras Shevchenko's writings in the world culture . The opinion about Taras Shevchenko's poetical greatness was given by well-known scholars statesmen and public figures.*

**Key words:** *acknowledgement, writings, poetical greatness.*

УДК 81'373.23:811.161.2:811.162.1:811.112.2

Кучма Т., канд. філол. наук, доц.

Рівн. ін-т слов'язнозн. Київ. славіст. ун-ту, Рівне

## НОМІНАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО СТАТУСУ ЛЮДИНИ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ “НАЦІОНАЛЬНІСТЬ І ТЕРИТОРІАЛЬНІ ОЗНАКИ”: СЕМАНТИКО-ГЕНЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

*У статті розглядається семантико-генетична основа номінацій соціального статусу людини лексико-семантичної групи “національність і територіальні ознаки” в українській, польській та німецькій мовах.*

**Ключові слова:** *номінації соціального статусу людини, семантична основа, генетична реконструкція.*

Останнім часом спостерігається посилена увага учених до аналізу тих номінацій, що іменують людину, за національними та територіальними ознаками зокрема (А. М. Архангельська [1], І. О. Голубовська [2], О. А. Маклакова [3], J. Bartmiński [4] та ін.).

**Метою** статті є дослідження семантико-генетичних основ номінацій соціального статусу людини (НССЛ) лексико-семантичної групи “національність і територіальні ознаки” в українській, польській та німецькій мовах.

Шляхом суцільної вибірки із тлумачних словників української, польської та німецької мов [5; 6; 7] отримано на позначення раси, національності, а також території, місця проживання, перебування 111 НССЛ в українській мові, 112 – у польській, 115 – у німецькій.

До цієї ЛСГ належать НССЛ на позначення **раси** та змішаних рас, наприклад: укр. *метис* / пол. *Metys* / нім. *Mestize*, укр. *метиска* / пол. *Metyska* / нім. *Mestizin*; **етнічної ознаки**: укр. *гуцул*, *гуцулка*; пол. *Kaszub* “кашуб”, *Kaszubka* “кашубка”; нім. *Friese* “фриз”, *Friesin* “фризка”; **національності**: укр. *австрієць* / пол. *Austriak* / нім. *Österreicher*, укр. *австрійка* / пол. *Austriaczka* / нім. *Österreicherin*; **територіальної ознаки, місця проживання**: укр. *горець* / пол. *góral* / нім. *Bergler* тощо. До цієї ж ЛСГ належать загальні назви жителів, наприклад: укр. *переселенець* / пол. *przesiedleniec* / нім. *Umsiedler* тощо.

Більшість НССЛ цієї ЛСГ є загальноновживаними; рідковживаними є, наприклад, такі номінації: *городянин, городянка*; пол. *miastowiec* “городянин”.

Більшість одиниць ЛСГ мають прозору етимологію, оскільки назви жителів за місцем проживання чи народження, за національністю формуються переважно на базі топонімів – власних назв [8: 247-248]: укр. Київ – *княини, княиня, княиня*; пол. Warszawa – *warszawianin* “варшав’янин”, *warszawianka* “варшав’янка”; нім. Berlin – *Berliner* “берлінець”, *Berlinerin* “берлінка”. Словникові статті з визначеннями національної належності зазвичай побудовані за принципом – “той, хто походить з ...” або “людина, яка мешкає в ...”. Наприклад, *Polak* “поляк” *ktos, kto pochodzi z Polski* – букв. “хтось, хто походить із Польщі” [6 (2: 158)].

Лексичні значення слів, за М. І. Фоміною [9: 21], поділяються на прямі, первинні та похідні, вторинні, серед останніх виділяють прямопохідні та переноснопохідні. Структура номінації повторює структуру лексико-семантичного поля: до ядра належить первинне, пряме значення, до периферії вторинне – прямо- і переноснопохідне [10: 185-188].

Ядерні значення НССЛ. Укр. *негр* є запозиченням із французької мови, фр. *nègre* “негр походить від ісп. або порт. *negro* “чорний”, що виникло від *niger* лат. “чорний”, походження якого неясне [11 (4: 63); 12 (3: 57)]. Пол. *Negr* також походить від лат. *niger* “чорний”. Так само і нім. *Neger*, запозичене у 17 ст. До кін. 16 ст. у нім. мові зустрічається також НССЛ *Negro* як пряме запозичення з іспанської або португальської, яке вживається поряд із *Mohr* “мавр” та *schwarze Leute* “чорні люди, чорний народ” [13 (2: 1158)].

Укр. НССЛ *негр* (форма ж. р. *негртянка*) “назва корінного населення Тропічної Африки, яке має темний колір шкіри і належить до негроїдної раси; назва афроамериканців, нащадків рабів, вивезених свого часу з Африки”. НССЛ *Negr* у польській мові має значення “людина чорної раси” і використовується в наш час із зневажливим відтінком. Замість неї загальноновживаною є НССЛ *Murzyn*. Польська НССЛ *Murzyn* походить від лат. *Maurus* – “мешканець Північної Африки”, мавр. Ця НССЛ наділена значеннями, які подібні до нім. НССЛ *Neger* “людина чорної раси”.

Нім. НССЛ *Neger* (форма ж. р. *Negerin*): “Person von [sehr] dunkler Hautfarbe” – букв. “людина з [дуже] темним кольором шкіри”. Взагалі, у німецькій мові найменування *Neger* вважається дуже дискримінаційним. Люди з темним кольором шкіри, які живуть у Німеччині, запропонували – як вихід – найменування, що набуває поширення і зафіксоване у словниках: *Afrodeutsche* “афронімець”, рід іменника визначається артиклем.

Укр. НССЛ *мавр*, яка є історизмом, – запозичення з грецької мови через посередництво латинської і, можливо, західноєвропейських [11 (3: 350)]. Так само і нім. НССЛ *Mohr*, яка є застарілою, із дavn. *mōr* (8 ст.) “житель Мавританії (Мароко), Ефіопії”, згодом також “людина з темним кольором шкіри”, запозичення із лат. *Maurus*, гр. *Māuros* [13 (2: 1119)]. Українська НССЛ *мавр* – “у період античності та в середні віки – європейська назва корінного населення Північної Африки (крім Єгипту), а згодом арабів, які у 8 ст. підкорили Північну Африку та Піренейський півострів”. Німецька НССЛ *Mohr* позначає “чорного”, людину з дуже темним кольором шкіри. Переносні значення у цих НССЛ словниками не зафіксовано. В українській мові є ще одна застаріла НССЛ на позначення негра – *apan*, запозичення із турецької мови. Тур. *Arap* “араб, негр” походить від ар. *‘arab* “араб” [11 (1: 81)].

Цікавим є те, що в усіх трьох мовах використовується фраза: укр. “Мавр зробив свою справу, мавр може йти; пол. “Murzyn zrobił swoje, Murzyn może odejść”; нім. “der Mohr

hat seine Schuldigkeit (Arbeit) getan, der Mohr. kann gehen”. Фраза належить одному із персонажів п’єси німецького поета І. Ф. Шиллера “Змова Фієско в Генуї”: мавр допоміг графу Фієско організувати повстання проти дожа Генуї, але згодом зрозумів, що він більше не потрібен змовникам – вони бачили в ньому лише інструмент для досягнення своїх цілей. Фраза є символом споживацького ставлення до людини, яку динічно використали в яких-небудь цілях, а потім, замість вдячності, відвернулися від неї. На даний час фраза широко використовується у засобах масової інформації, причому, завдяки відомості вислову, часто достатньо зазначити початок, щоб читач / слухач зрозумів, про що йдеться мова, наприклад: укр. *Мавр зробив свою справу. У Москві порушили кримінальну справу на Фірташа* [14]; пол. *Tam lub za kratkami doczekają się swojej deportacji. Przedsiębiorcy mawiają – murzyn zrobił swoje, murzyn może odejść. Ale już Filipińczyk, który nic nie zrobił, musi z naszego pięknego kraju zwycajnie szybko wyjechać.* – букв. “там краще за ґратами дочекаються своєї депортації. Підрядники кажуть – мавр зробив свою справу, мавр може йти. Але вже філіппінець, який нічого не зробив, вимушений із нашої гарної країни просто швидко поїхати” [15]; нім. *Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, er kann gehen. Dieser Devisе folgt neuerdings die Ausländerpolitik der spanischen Regierung.* – букв. “мавр зробив свою справу, він може йти. Цього девізу в останній час додержується політика іспанського уряду щодо іноземців” [16].

Укр. *турок*, пол. *Turek*, нім. *Türke* запозичені із турецької мови. Тур. *Türk* “турок, тюрок”, пов’язане з *türk* “грубий, жорстокий, неосвічений” [11 (5: 682); 17: 585]. У трьох мовах НССЛ вживається на позначення жителя Туреччини.

Укр. *татарин*, пол. *Tatar, Tatarzyn*, нім. *Tatar* запозичення з тюркських мов, тат. *tatar* “татарин” [11 (5: 527)]. Укр. *татарин*, пол. *Tatar* мають подібні значення: “1. Народ, що становить основне населення Татарстану. // назва окремих груп тюркської народності, що живуть в інших республіках та областях Поволжя, Приуралля тощо. 2. *іст.* Назва різних тюркських, монгольських та інших племен, які в 13 – 15 ст. об’єдналися в єдину державу – Золоту Орду. Нім. *Tatar (hist.) Angehöriger eines Mischvolkes in Südrussland, der Ukraine u. Westsibirien.* – іст. “член змішаного народу у південній Росії, Україні і Західному Сибіру”.

Укр. *німець*, пол. *Niemiec* – “людина німецької національності” від псл. *němьсь* “чужоземець”, букв. “той, хто говорить незрозумілою мовою” утворене від *nemь-* “який заїкається, який говорить невизначено, незрозуміло, німий” [11 (4: 99)]. Цим уїдлигим прізвиськом слов’яни нагородили перших німців, яких зустріли, можливо готів, і поширили на усіх, близьких їм за мовою чи зброєю [17: 360]. Значення “німий, незрозумілий (про людину)” в українських та польських лексикографічних джерелах не зафіксовано. Нім. *Deutsche(r)* від *deutsch* “що належить народу” з дзн. *diutisk, diutisc* “народний, національний, притаманний народній мові” [13 (1: 276)].

Укр. *ескімос*, пол. *Eskimos*, нім. *Eskimo* є запозиченнями з французької або англійської, фр. *esquimaу*, англ. *Esquimo* походять від алгонкінськ. *eskimanzik* “ті, що харчуються сирим м’ясом” [11 (2: 170)]. Укр. *Ескімос* “народність, що живе в Гренландії, на полярному узбережжі Північної Америки і в північно-східній частині Азії”, пол. “rdzenny mieszkancie północnych wybrzeży Kanady, Alaski, Grenlandii i Syberii”, нім. “Angehöriger eines in arktischen u. subarktischen Gebieten (bes. Amerikas) lebenden mongoliden Volkes”.

Укр. *азіат* “корінний житель Азії”, пол. *Azjata* “mieszkaniec Azji, chłowiek pochodzący z Azji” – житель Азії, людина, яка походить з Азії; аналогічно й нім. *Asiat*.

Укр. *європеєць* “житель або уродженець Європи”; пол. *Europejczyk* “mieszkaniec Europy” – житель Європи; аналогічне значення у нім. *Europäer*.

Укр. *китаєць* запозичення з тюркських мов, де значення “китаєць” виникло замість давнішого етнонімічного *кидани*, у зв’язку з тим, що у Х ст. тунгусо-манчжурське плем’я киданів захопило північну частину Китаю; дтюрк. *Qitaj* “кидани” через кит. *K’itan* зводиться до самоназви киданів *кидан* [11 (2: 439)]. Пол. *Chińczyk* – за німецьким *China* “Китай” [17: 179]. Укр. *китаєць* “представник народу, що становить основне населення Китаю”; аналогічно пол. *Chińczyk* “człowiek narodowości chińskiej”; нім. *Chinese* “Ew. zu China”.

В основі укр. *циган*, пол. *Cygan*, нім. *Zigeuner* лежить сгр. *ταίγγανος (tsinganos)* “циган” [12 (3: 305)] Укр. *циган* “представник народності індійського походження, що живе невеликими групами майже в усіх країнах світу”; пол. *Cygan* “człowiek z koczowniczego plemienia indoeuropejskiego rozproszonego w Europie i Azji” – людина з кочового індоєвропейського племені, яке поширилося у Європі та Азії; подібне значення має нім. *Zigeuner* “Angehöriger eines über viele Länder verstreut lebenden, meist nicht sesshaften u. mit Wohnwagen o.Ä. umherziehenden Volkes”.

Периферійні значення НССЛ. За тлумачним словником німецької мови, крім первинного прямого значення, НССЛ *Europäer* “європеєць” має ще й вторинне прямопохідне “Politiker, der für einen Zusammenschluss der Staaten Europas eintritt” – букв. “політик, який виступає за об’єднання країн Європи”.

Польська НССЛ *Murzun* як знак вторинної номінації позначає “того, хто тяжко працює і кого використовують”, а також “того, хто виконує за когось роботу, не називаючи себе”; з поміткою “розмовне” – людину з темно-коричневою засмагою. В українській мові таке слововживання хоча й не фіксується словником, проте присутнє у розмовному мовленні, ЗМІ: *До Сімферополя, засмаглий, чорний, як негр, приїхав Володя [Івасюк]* [18].

У німецькій НССЛ *Neger* також розвинулися вторинні значення як на позначення особи, так і предметів: “jmd., der für bestimmte Dienste von einem andern ausgenutzt wird” – букв. “той, кого експлуатують, ким користуються для певних послуг” (із позначкою – фамільярне), а також жаргонізм *Ghostwriter* – букв. “автор-“привид”, фактичний автор, який працює на іншу особу”. Виникнення такого значення обумовлено історично. Африканських негрів перепродували для примусової роботи на плантаціях в Америці. Через метафоризацію виникли й наступні значення у німецькій НССЛ: “schwarze Tafel, mit deren Hilfe die Lichtverhältnisse in einem Fernsehstudio verändert werden können” – букв. “чорна дошка, за допомогою якої можна змінити умови освітлення у телестудії”; ще одне значення: “Tafel, von der ein Schauspieler od. Sänger (im Fernsehstudio) seinen Text ablesen kann” – букв. “дошка, з якої актор чи співак (у телестудії) може читати свій текст”.

У польській НССЛ *Turek* переносним є значення “o kimś nic nie umiejącym, w niczym się nie orientującym” – букв. “про того, хто нічого не вміє, ні в чому не орієнтується”.

Укр. *азіат* із поміткою “застаріле”, “лайливе” позначає “відсталу, грубу, некультурну людину”; подібне переносне значення спостерігається й у польській мові: *Azjata* “człowiek o cechach właściwych ludziom zamieszkującym Azję” – букв. “людина з рисами, притаманними жителям Азії”.

Укр. *європеєць* заст. “людина високої культури, освіченості”; пол. *Europejczyk* przten. “człowiek o europejskiej kulturze” – букв. “людина з європейською культурою”.

Укр. *татарин* у розмовному мовленні має переносне значення “зла, груба, неввічлива людина”. Як і в українській, у польській мові етнонім *татарин* використовується у прислів’ях: “Gość nie w porę gorszy Tatarzyna” – пор. укр. “непроханий гість гірше за татарина”.

Пол. *Chińczyk* “китаєць” *przen.* “o człowieku przesadnie przestrzegającym form towarzyskich” – букв. “про людину, яка занадто дотримується етикету”.

Пол. *Cygan* “члoвiек prowadzący życie nieuporządkowane, nie ustabilizowane, beztroskie; чоловік prowadzący wędrowny tryb życia, włóczęga”; пот. “krętaacz, kłamca, oszust”; пот. “o człowieku mającym śniadą cerę i ciemne włosy” про людину, яка веде неупорядкований, нестабільний, безтурботний спосіб життя, волоцюга; розм. “крутий, брехун, шахрай”; розм. про людину з темною шкірою і волоссям. Нім. *Zigeuner* (ugs., meist abwertend) “jmd., der ein unstetes Leben führt, wie ein Zigeuner lebt – букв. “той, хто веде бродячий спосіб життя, живе, як циган”. Це метафоричне значення розвинулося у німецькій мові вже у II пол. 16 ст. [13 (3: 2031)].

Одиницям ЛСГ “за національною і територіальною ознаками” властиві численні конотації (напр., укр. *негр*, *турок*, *чужка*, пол. *Murzyn* *negr*, нім. *Friese* *fриз*, *Neger* *негр*), проте переважно у розмовному мовленні, напр.: “А мої батьки пенсіонери не голодують тому і тільки тому, що я працюю як негр” [19]; “... czyżby Polacy przyjeżdżający do NL w swej większości za wszelką cenę *pracują jak murzyni*?” – букв. ... невже більшість поляків, які приїжджають до Нідерландів, працюють як негри за будь-яку ціну? [20]. Багатим джерелом для вивчення стереотипів є жарти [21: 141]: напр., українські: “скільки треба молдаван, щоб вкрутити лампочку? П’ятеро: один тримає лампочку, інші крутять табурет”, та схожі німецькі: “Wieviele Leute brauchen die Ostfriesen um ein Schiff zu taufen? 1000 – einer hält die Flasche, die anderen 999 werfen das Schiff” – букв. скільки чоловік потрібно східним фризам, щоб освятити корабель? 1000 – один тримає пляшку, інші 999 кидають корабель [22].

Отже, проаналізувавши ЛСГ НССЛ “за національною і територіальною ознаками” в українській, польській та німецькій мовах ми виявили, що більшість НССЛ цієї ЛСГ є загальноживаними та мають прозору етимологію. Спільні лексичні значення НССЛ у трьох мовах зумовлені наявністю однакових сем, відмінні – актуалізацією різних потенційних сем або відсутністю такого процесу. Одиницям ЛСГ “за національною і територіальною ознаками” властиві численні конотації.

Перспективи подальших досліджень полягають у побудові асоціативних полів НССЛ за результатами вільного асоціативного експерименту з носіями трьох досліджуваних мов.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архангельська А. М. ‘Чоловік’ у слов’янських мовах : [монографія] / Алла Мстиславівна Архангельська. – Рівне : РІС КСУ, 2007. – 448 с. – ISBN 978-966-2096-06-4.
2. Голубовська І. О. Етноспецифічні константи мовної свідомості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.02.15 “Загальне мовознавство” / І. О. Голубовська. – К., 2004. – 38 с.
3. Маклакова Е. А. Национальная специфика семантики наименований лиц : на материале русского и английского языков : дисс. на соискание учен. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.19 “Теория языка” / Елена Альбертовна Маклакова. – Воронеж, 2006. – 212 с.

4. Bartmiński J. Stereotypy mieszkają w języku. Studia etnolingwistyczne / J. Bartmiński. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2007. – 360 s. – ISBN 978-83-227-2696-9.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови онлайн [Електронний ресурс] : Базується на 2-му виданні ВТС СУМ / Гол. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ “Перун”, 2005. – 1728 с. – Режим доступу : <http://www.slovyk.net>
6. Inny Słownik języka polskiego PWN. – Warszawa : Wydawnictwo naukowe PWN, 2000. Т. 1–2. – ISBN 83-01-12826-7.
7. Duden Deutsches Universalwörterbuch. – 6. Aufl. – Mannheim : Duden-Verlag, 2006. – 2016 s. – ISBN 3-411-05506-5.
8. Горпинич В. О. Катойконім / В. О. Горпинич, Н. Ф. Клименко // Українська мова : енциклопедія. – 2. вид., випр. і доп. – К. : “Українська енциклопедія” ім. М. П. Бажана, 2004. – 247-248.
9. Фомина М. И. Лексика современного русского языка : [учеб. пособие для вузов] / Маргарита Ивановна Фомина. – М. : Высшая школа, 1973. – 152 с.
10. Полевые структуры в системе языка / [под ред. З. Д. Поповой]. – Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1989. – 196 с. – ISBN 5-7455-0179-0.
11. Етимологічний словник української мови : у 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук. – К. : Наукова думка, 1982-2006. – Т. 1-5.
12. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка : в 4 т. / Макс Фасмер ; [пер. с нем. и доп. О. Н. Трубачева]. – 2-е изд., стер. – М. : “Прогресс”, 1986-1987.
13. Pfeifer W. Etymologisches Wörterbuch des Deutschen / Wolfgang Pfeifer. – Berlin : Akademie-Verlag. – 1989. – Band 1. A-G. – 622 S. ; – Band 2. H-P. – 1346 S. ; – Band 3. Q-Z. – 2094 s.
14. АРАТТА. Український національний портал [Електронний ресурс] . – Режим доступу : [http://www.aratta-ukraine.com/news\\_ua.php?id=6574](http://www.aratta-ukraine.com/news_ua.php?id=6574)
15. Wirtualna Polska [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.media.wp.pl/kat,107994,wid,11183413,wiadomosc.html>
16. Zeitpunkt [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zeitpunkt.ch/news/artikel-einzelsicht/artikel/der-mohr-hat-seine-schuldigkeit-getan.html>
17. Brückner A. Słownik etymologiczny języka polskiego / Alexander Brückner. – Warszawa : Wiedza Powszechna, 1985. – 820 s. – ISBN 978-83-214-0410-3.
18. Сторінки пам’яті Володимира Івасюка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ivasyuk.org.ua/names.php?l=uk&p=yagemchuk>
19. AUTO-Consulting [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.autoconsulting.com.ua/autoforum/viewtopic.php?p=35572&sid=a888ef6986c51a5141a4fa47f05c7027>
20. Wiatrak.nl [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wiatrak.nl/765/praca-w-holandii-2/>
21. Крысин Л. П. Слово в современных текстах и словарях. Очерки о русской лексике и лексикографии / Леонид Петрович Крысин. – М. : Знак, 2008. – 320 с. – (Studia philologica). – ISBN 978-5-9551-0175-0.

22. Scherze.de [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.scherze.de/witze/witz.asp?id\\_rubrik=4&page=1&direction=&sort=&ref=rubrik&objekt=18959&FlagMoreWitz=8&FlagDetails=1&crypt=](http://www.scherze.de/witze/witz.asp?id_rubrik=4&page=1&direction=&sort=&ref=rubrik&objekt=18959&FlagMoreWitz=8&FlagDetails=1&crypt=)

**Кучма Т.**, канд. філол. наук, доц.

Ровенск. ін-т славяновед. Киевск. славистическ. ун-та, Ровно

**НОМИНАЦИИ СОЦИАЛЬНОГО СТАТУСА ЧЕЛОВЕКА  
ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧЕСКОЙ ГРУППЫ “НАЦИОНАЛЬНОСТЬ  
И ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЙ ПРИЗНАК”:  
СЕМАНТИКО-ГЕНЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ**

*В статье рассматривается семантико-генетическая основа номинаций социального статуса человека лексико-семантической группы “национальность и территориальный признак” в украинском, польском и немецком языках.*

**Kuchma T.**, PhD, associate professor

Rivne institute of slavonic studies of Kyiv slavic university, Rivne

**HUMAN SOCIAL STATUS NOMINATIONS OF LEXICAL AND SEMANTIC  
GROUPS “NATIONALITY AND TERRITORIAL CHARACTERISTIC”:  
SEMANTIC AND GENETIC BASIS**

*The article deals with semantic and genetic basis of human social status nominations of lexical and semantic groups “Nationality and territorial characteristic” in Ukrainian, Polish and German languages.*

УДК:811.161.2'373.2

**Бисовецька Л.**, канд. філол. наук, доц.

Рівн. ін-т слов'язнозн. Київ. славіст. ун-ту, Рівне

**КУЛІНАРОНІМИ У ПОВІСТІ-ХРОНІЦІ І.С. НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО  
«СТАРОВІТСЬКІ БАТЮШКИ ТА МАТУШКИ»**

*Стаття присвячена дослідженню кулінаронімів у повісті І. Нечуя-Левицького. У статті проаналізовано найменування продуктів харчування, страв та напоїв, їх етимологія та функції.*

**Ключові слова:** кулінаронім, лексема, продукти харчування, страви, напої.

Однією з найбільш національно специфічних груп лексики, пов'язаних із культурою, є найменування продуктів харчування, страв і напоїв, тобто кулінаронімів. Лексика, що входить у поле кулінаронімів, посідає важливе місце у повсякденному житті людини і відображає особливості національної свідомості. Вона втілює систему харчування пев-

© Бисовецька Л., 2014